

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	18 kor. — fill.
Egy évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Fél évre . . .	2 . . . 50	Negyed évre . . .	4 . . .
Negyed évre . . .	1 . . .	Egy órá . . .	1 . . . 70
Egy órá . . .	1 . . .	Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Levél a hazafias zsidósághoz.

Mert a hibák, a gyarlóságok orvoslását a hibák, a gyarlóságok őszinte feltárásában keresem, megtörtént biz az a multban, megtörténik bizonyára a jövőben is, hogy elevenhusra tapintván, sokak előtt kellemetlen hirbe keveredtem. Szűk látkörrel ítétek meg. Gyanusítottak, hogy gyűlölköző, bujtogató vagyok. Tudom, saját pártombeliek a hátmögötti nyelvtölgötök sem egyszer igyekeztek a gyanu árnyékát vetni utamra, miért? . . . Mert én a magyarságot, a magyarfajt és a magyarföldet felé helyezem minden érdeknek és mindeneknél jobban szeretem. — Egyedüli törekvésem a magyarság függetlenségének, erejének a növelése, a gazdagítása és mivel szent czélunk megvalósítását a Kossuth Lajos vérrel szentelt elveitől hiszem, ezért voltam, vagyok és leszek a Kossuth pártjának a katonája minden álutak, minden más érdek nélkül.

Mindent a Magyarságért, lelkemben lángol a szent jelszó és örvendve tapasztalom, hogy terjed a lelkekben ezen szent tűz és ébred ez immár újból a nemzeti függetlenség közérzete, a melyet a piszkos önző érdekek latrai

sem ve-ztegetéssel, sem csábitásokkal, sem erőszakkal nem képesek gyalázat sirba temetni.

Látom immár fehér szárnyainak lebbenését, hallom immár az ébredő szabadság angyalszárnyának suhogó zenéjét és a reménység balzsama édesíti a szívemet, hogy szent küzdelmünket diadalmasan fogjuk megvívni és Kossuth csillaga nem borul örök homályba.

Ámde ezen szent küzdelmünkben minden erőnk egyesítésére szükség van. Elnyomóink lator hada Judás pénzzel tántoritja, avagy erőszakkal félemlíti a gyöngéket, a kishitűeket és idáig egész gyásztáborot képeztek az ilyenek, a nemzet sirásóinak a táborát. A hatalom, a közösügyes kormány minden zsirral megkent pártja volt ez; a melynek az Ausztriát élelmező szekerét tolt a magyar zsidóság egyrésze is.

Én soha nem értettem meg ezt az öngyilkolást, hogy a kik minden jogot a népszabadság testvériség és egyenlőség nevében nyertek e földön, miért szegődnek a zsarnokság gyámolítói közé, a kiktől az elnyomások, az üldözések, a jogtiprások, a nemzetnek egymásra uszítása származnak?

Hisz a zsidóság szenvedéseire gon-

dolva, mikéntha durván sziklához csapott hárfa szakadozó hurjairól hallanék elhaló bus fájdalom hangokat . . . A népszabadság, a testvéri szeretet anyagla a Kossuth Lajos hófehér lelkében szállott alá e földre a pusztában bujdosók gyötrelmeit megváltani, az utszéli tuskéktől, az üldözők korbácsaitól vérző sebeket balzsammal itatni, az üldözötteket a magyar nemzet hatalmas karjaiba ölelni, nem követelve ezért más terhesbért, egyedül a szeretetet, az önzetlen szívünkhöz való olvadást.

Ez kötelezettsége is a magyar zsidóságnak, melynek hibáit nem egyszer fedtettem, feddeni fogom a jövőben is, de erényeit is nyíltan elösmem. A viszonszeretetet csak viszonszeretettel lehet kiérdemelni, beolvadva a magyarságba, minden áldozatra készen e földért, mely kenyerünket termeli és sirunkat virágmezővel himezi, tehát a legnagyobb hálát, a legodaadóbb szeretet érdemi mindazoktól, a kik itt és tőle élnek.

Ma nem vérrel kell adózni e földnek, még ma nem vérünk hullásával kell küzdenünk nemzetünknek függetlenségéért, ma még csupán a politikai küzdötéren küzdünk, de azért nem kevésbbé szent itt a harc, melyet a

Ne üldözd a sebzett oroszlánt.

(Elbeszélés az 1848—49-iki szabadságharczából.)

Irta: **Csorvássy István.**

Véres csatát küzdött a hős honvéd sereg.

A harcok Istene nem kedvezett a magyar fegyvereknek. Bem egyik legvitézesebb és legkedvesebb alvezére: Mikes Kelemen ezredes, közvetlen mellette esett el, kiömió vérevel pecsételve meg hazája iránt lángoló szerelmét.

Január 21-ike volt 1849-ben. Kódos, hideg téli idő. A győzelemhez szokott honvédek a hosszú, heves küzdelemben, mely reggeli 8 óra óta szünet nélkül tartott — erősen kifáradva, az ágyuk folytonos tüzeléstől átmelegedve, a töltények nagyrésze elfogyva: a rettentetlen fővezér végre is kénytelennek látta magát, hogy visszavonuljon, s ellenének engedje át a csatatér.

— Hurrá! Hurrá! hangzott az üldöző császári sereg győzelmi kiáltása, a lázadó serege szétszórtan menekülve fut s megsem áll többé előttök.

— Vorwärts! Előre! Utánna!! hangzott a császári vezérnek: Puchnernek parancsa! Meg kell semmisíteni az egész bagást!

Az ellenséges csapatok gögös elbizakodottsággal siettek a fővezér meghagyását teljesíteni. Utána a lázadó seregnek. Nem engednek neki egyetlen szabad lélegzetet.

Nagy-Szeben diadal ünnepeit ült. Az örömben tomboló százok a várost kivilágították, s a győztes főparancsnokhoz tisztelgő küldöttséget menesztettek, s mely örömlükét és szerencse kívánataikat kifejezze.

A honvédsereg pedig fáradtan, elkese-redve, de nem csüggedve vonult vissza, tovább és ismét tovább az őt mindenütt nyom-ban követő császári seregek elől.

Az alkony kódében is később a csaknem nappali fényt áradozó hold teljes világánál, egy-egy távoli dombon, szoros völgyben föl fölillantak a honvédszuronyok és kihangzott az imaszerű dallam magasztos karéneke.

„Balsors a kit régen tép,
Hozz rá vig esztendőt,
M megbühödte már e nép,
A multat s jövődöt!!!

Olykor ágyudörgés zugott a harszi karének riadó hangja közé- mig „éljen a haza“! kiáltások fogadtak.

— Az „öreg apó“ dörög ott „megálljt! az utánunk koválygó kétfejű sasoknak, mondták a honvédek vissza-vissza tekingetve.

Igenis úgy volt. Bem apó, mint mindig leghátul jött kedvencz ágyuival, fedezve szeretett fiai visszavonulását. Minden dombon, minden lejtőn meg megállott, ágyunyelven dörögte az ellen fülébe, hogy nem táncos őt üldözni.

A sebzett oroszlán visszavonulása volt ez, mely biztos menhelyet keres ugyan az őt üldöző nagyszámu vadászok elől, de jaj azon vakmerőnek, ki közelébe tolakodik.

Estve kilencz óra táján volt az idő, midőn Szelindek közelébe érkeztek.

Győztes hadseregnek öröm midőn várost talál, hol szíves fogadtatást és üdülést nyerhet; csatavesztettnek bosszus fájdalmát növeli, midőn elkell hagyni a házakat, hol különben melegszoza, s vendégszeretet várna rájuk. A szelindeki száz atyafiak ugyan nem valami nagyon kedvelték a honvédeket, hanem körültekintő bölcsességök azért jó arcot mutatott hozzájuk, a mikor mint győztesek jelentek meg náluk... De most?!

Hol fog a honvédsereg megállani, hol fog megpihenni, midőn nyomon követik üldözői?!

Kossuth-párt a parlamenti fegyverek erejével viv, nem kevésbé árulást követ el az, ki most, habár szavazatjával, a nemzet sirásainak a pártját erősíti, a kik elkufárolják a Kossuth Lajos által szerzett szent örökséget és a szolgálai függés, a robotolás sarába taszítják a magyar népet . . . Szent és nagy tehát ez a harc is, amelyet ma vivünk. És legszentebb kötelességet legszebb erényt teljesít a magyar zsidóság, midőn odaadón járul nemzeti erőnk egyesítéséhez és egyidejűleg érdemet is szerez arra, hogy a nép szeretetét kiérdemelje. Velünk küzdenek, velünk élnek, velünk győznek, tehát testvérek ők, itt az alkalom, hogy megerősítsék ezt a szép hitet, a mely kapcsa a testvériségnek.

Használják tehát ezt az alkalmat és a közeledő országos képviselő választások alkalmával egyesüljenek velünk a Kossuth-párt diadalainak a gyarapítására, mert a nemzeti szívrkeringésének így válhatnak részeiseivé.

Én utóbb a falusi zsidóság körében bizalmasan megfordultam és a Kossuth-elvek istápolásában sok meleg szívet fedeztem fel. Ez a tapasztalat énnekem leirhatatlanul jól esett és mintegy buzdított is ezen cikkem megírására, melyet őszinte szeretettel ajánlok a hazafias magyar zsidóság megszívlelésére. Ez időszerint a parlamenti házban küzd függetlenségéért, jobblétért a magyarság és e szent nemzeti küzdelemben a Kossuth-párt a zászlóvivőnk; tehát e hazafias nemzeti pártnak az erejét növelni nemcsak legelső

magyar kötelesség, de legszebb magyar erény is, melynek az örökédes, örökéletű gyümölcseit a jövőben felekezeti különbség nélkül élvezendi a magyarság, a mely jutalmazni tudja a küzdőket, de lesújt büntető kezével a kufárkodó, az idegen érdekeket szolgáló gyászmagyarkákra.

Ifjabb Móricz Pál.

A debreczeni színház sorsa.

Debreczen, augusztus 17.

Nemcsak e város közönsége, de a főváros is érdeklődik a debreczeni színház jövője iránt. A debreczeni közönség csak sejti, hogy ujjal Komjáthy Jánosra bizzák a debreczeni színházat, hiszen az ő érdeke komatársai nyíltan hangoztatják, hogy nem törődünk mi sem a közönséggel, sem a sajátóval, csak hadd lármázzék mindkettő, az lesz, amit mi, már t. i. a színházi bizottság s a tanács akar, vagyis, ismét a közönség érdeke, óhaja ellen cselekesznek s oda adják a színházat Komjáthy-nak. Jellemző mindenestre a város vezetőinek ez az elbizakodott kijelentése s az az önkényeskedés, melylyel a közügyekben eljárnak.

Az eddigi jelek, a színházi bizottság huzavonája azt mutatják, csak arra való, hogy mindjobban előkészítsék a talajt Komjáthy lábai alatt. Hiszen eddigi ténykedéséből félremagyarázhatatlanul kitűnik ez.

Beadattak a pályázatok, nem döntenek. Mert — a színházi bizottság mondja — M.-Sziget és Nyiregyháza is hozzá kívánnak szólni, habár ők ez ellen tiltakoznak. Önök, tek. színházi bizottság jól értenek a komédiázáshoz.

Miért most e tiltakozás? Hát annak idején, mikor a színházügyet tárgyalták a két fentemlített város megbízóival, nem jutott eszükbe, hogy ne adjanak beleszólási jogot a két városnak. Akkor nem tudták a pontokat eme kikötés nélkül megszerkeszteni? Itt látszik ki a lólab. Most, hogy a közönségnek szemébe port hintsenek, mutatják, hogy e r e l y e s e n lépnek fel a jogtalan beavatkozás ellen. De igen ám, ez alatt az idő alatt olyanféle szelid nyomást is gyakorolnak és gyakoroltatnak a szomszéd városok vezető férfiakra, hogy ama óhajuknak adjanak kifejezést a pályázatok elbírálásánál, hogy ők is Komjáthyt akarják. Ilyenformán azután előállanak azzal, hiszen nemcsak a debreczeni színházi bizottság (mert a közönség nem!) de M. Sziget és Nyiregyháza is óhajtja Komjáthyt. Ha pedig mi! és e két város a k a r j a, mit akartok ti közönség!

Demeg kérjük, miféle jogczimen szól az igazgató választásba Sziget és Nyiregyháza. A debreczeni színházban hét hónapig tart a szezon, Szigeten, Nyiregyházán 4—4, legtovább hat hétig. A debreczeni szezon alatt szerzi meg tulajdonképen az igazgató azt az összeget, melylyel társulatát fentartja, s ezt az összeget nem a színházi bizottság, hanem a közönség filléreiből kerül össze. Az a két hónapos szezon, melyet Debreczenen kívül töltenek, csak azért van, hogy más kisebb, jelen esetben Sziget és Nyiregyháza is lásson színielőadásokat. De máskülönben e két város semminéven nevezendő áldozatot sem hoz a színházért, hiszen még az igazgatónak bérösszeget is kell fizetni amiért ott játszhatik, miféle jogczimen mond tehát véleményt az igazgatóválasztásnál.

— Nyargaljon főhadnagy ur előre, — szólott Bem egyik segédtsíztjéhez, mondja Cec ezredesnek, hogy gondoskodjék a legénység beszállásolásáról, a Szász atyafiaknak pedig szigorúan hagyja meg, hogy fáradt seregemet minden szükségessé ellássák, különben magam fogom ezeket tőlük beszerezni.

A segédtsízt pillanatig habozva állott meg, Talán nem jól értette a tábornok parancsát?

— Itt fogunk az éjen át pihenni! Siessen! Szólott Bem a késlekedő segédtsíztjéhez, ismételve parancsát.

— Megfoghatatlan, dörmögte ez távozás közben. Azt hiszi talán az apó, hogy elleneink fagyban, hidegben, Isten szabad ege alatt fogják a kegyetlen éjszakát átderegni, míg mi kényelmesen pihenünk meleg fekhelyeinken! Egyébiránt az ő dolga! Ő lássa, hogy rosszul ne üssön ki.

Sebessen nyargalt tova, a vett parancsot átadni Cec ezredesnek.

Szelindek déli részén, hol az ut Nagy-Szeben felől a heltségnek tart, magos domb van, melynek lapály fensíkjai hóval borított lombtalan fák voltak, melyek a holdfényes éjben úgy ragyogtak, mintha tündöklő gyémánt porral lettek volna behintve.

Az öreg apó ágyuit e fák árnyékába állította. Aztán lemozdonyoztatott, parancsot adva a szekereseknek, hogy a kiehelt és elcsigázott méneket vezessék a helységbe, 's gondoskodjanak számukra elegendő éle-

lemről. Reggeli 6 órakor jöjjenek ki, addig ember és jószág pihenje ki magát.

Azok a meglepetés és csudálkozás miatt nem bírtak szólni. Az ellenség a nyomukban van, s őket beküldik a helységbe.

Különbben ismerték az öreg apót, ki nem is szereti, ha valaki parancsainak feltétlenül nem engedelmessékedik. Azt is tudják, hogy a mit tesz, mind jól van megtevé. Nyugodtan távoztak.

Bem leszállott lováról. Felállította az ágyukat. Kartácsal töltetett. Maga irányzott mindenikkel.

A szomszéd halmon már felcsillant a az ellenség fegyverzetének fénye, már hallatszott a dob és trombita szó távoli hangja.

Az üldöző sereg lassu menetben közeledett. A mint a völgybe leérkeztek megállottak, hogy az utó csapatot bevárják, még csak nem is álmodták, hogy egészen közelben az elkergetett ellenfél ott legyen.

Pedig hát nemcsak ott volt, hanem várta is őket.

A mint Bem apó megpillantotta őket, szeméi villogtak.

Eppen kapóra jöttek. Maga sem tudta volna őket jobban ágyui torka elé állítani. Nyolcz ágyu volt kartácsal töltve, a tüzekek égő kanócaikkal ágyuik mellett.

Az ellenség teljes biztonsága érzetében nyugodtan pihent. Aztán sorakozott, a mint az rendes katonasághoz illik.

A lassu menet dobütemei hallatszott.

Az üldöző császári sereg megindult. Majd mindjárt fognak ők sebesebben is menni.

— Tűz! hallatszott a vezényszó.

Azon pillanatban 8 ágyu tűzhányó töltésére nyílt meg száz meg száz halált szórva az ellenség zárkózott sorai közzé.

— Hajrá!

Még egy ágyu sortűz s az előbb oly fehér völgy bíbor pirossá lón az elhullottak kiömlő véréből.

Haldoklók hörgése, sebesültek jajgatása hallatszott a szétszórt sorok közzé.

Egy utolsó tűz még, a megrémültek közzé, s be van fejezve a nagy nap munkája.

— Elég! Szólott Bem tüzeireihez, ne vesztegessük kevés töltésünket! Ezek nem fognak bennünket üldözni.

Valóban elég volt. Az üldöző császári sereg szétszórtan. rémülten, vad futással menekült vissza, Nagy-Szeben felé, szörnnyű zavarában otthagya sebesültjeit és halottaikat.

— És most nézzünk valami vacsora után, szólott az ősz vezér tábornokához, s nyugodtan ment kijelölt tiszt szállítására.

Ott benn a kandalló vidáman pattogó tüze mellett, midőn tisztjei a mai csata eseményeit beszélték meg, az apó egyszer csak közbeszólt:

— Minden honvéd úgy harcolt, mint egy oroszán elleneinket pedig azt hiszem eléggé megtanítottuk, hogy ne üldözze: a **sebzett oroszánt.**

Különben arról, hogy e két városnak beleszólási joga lenne, nem tudott senki még a színügyi bizottság — mint testület — sem. Azon a bizottsági gyűlésen, hol a színikerület ügyét tárgyalták, nem hoztak olyan határozatot, hogy a két városnak beleszólási joga lenne a választásba. Csak később tudták ezt meg a bizottsági tagok. A határozatba valaki ezt a pontot beletette s ezzel a legnagyobb szabálytalanságot követte el.

A debreczeni színházbizottság mindenkor, de különösen a Komjáthy éra alatt, mögötte állt s áll ma is az összes vidéki színügyi bizottságoknak, mert sohasem mert tudott erélyesen fellépni, nem teljesítette kötelességének legfőbb részét: az ellenőrzési jogot, nem hallgatta meg a bérlők panaszát, zugolódását, — egyhez értett csupán — s ehez kitűnően — bizalmat szavazni Komjáthy-nak. Ezzel a ténykedésével elérte a legmagassabb fokot. Az igazgató, Komjáthy érezve befolyását, hatalmát, a színügyi bizottságra, hasonlóképpen cselekedett, semmibe sem vette a közönséget, mert hiszen hátamögött, mint rendíthetetlen sziklafal ott állott mindenkor a bizalmat szavazni kész színügybizottság.

Nincs az országnak egyetlen egy vidéki városa sem, mely annyit áldozna színészetére mint Debreczen s nincs olyan város sem, melynek színháza annyi jövedelmet hajtana, mint Debreczené.

Komjáthy igazgatása alatt a jövedelem még több volt. Az ő igazgatása alatt hozták be a hármás bérletrendszert, ugyancsak az ő igazgatása alatt három sor másodrendű támlásszéket elsőrendű támlásszékké változtattak. És mindezt, valamint a közönség pártfogását azzal hálálta meg az annyira „érdemes” színigazgató, hogy mindent a közönség ellenére cselekedett.

De nézzük közelebbről Komjáthy debreczeni működését. Tagadhatatlan, hogy az első két évben társulata nem ugyan első, de a legjobbak közé tartozott a vidéken. Egyre hanyatlott, gyengült társulata s egyideűleg mindalább sülyesztette a debreczeni színészet nivóját. Beösmérjük, nemcsak ő a hibás ebben, hanem a színügy bizottság is. Komjáthy barátaiiban bizott s úgy cselekedett, hogy lépten nyomon a közönséggel jött összeütközésbe, de ezzel mit sem törődött, mert a színügyi bizottság mindenkor támogatta Komjáthyt.

Más vidéki városban a színigazgató, minden évben, mikor a szezont megnyitja, részletes jelentést terjeszt be a színügyi bizottságnak, melyben kifejti programját, jelentést tesz terveiről, arról miket tart üdvösnek a színügy érdekében.

Vajon megtette-e ezt Komjáthy mióta itt van? Sohasem. Jelentést tett ugyan, de abban csak az volt, van szerencséje betervezni társulata névsorát s ezzel vége volt az ő jelentésének, melyet a bizottság hagyományához hiven tudomásul vett s bizalmat szavazott az igazgatónak.

Az utóbbi években Komjáthy társulata a leggyengébbek közé tartozott. Nagyhangon,

dicsekedve említi fel Komjáthy pályázati kérvényében, hogy társulatától a főváros elviszi művészeit. Mondjon egyet az igazgató, Halmi Margitot kivéve, kit az utolsó három év alatt társulatától a fővárosba vittek! Nem olyan társulata van ma Komjáthy-nak, hogy a fővárosi színházak kapnának tagjai után.

Komjáthy az olcsó tagokat szereti, ezért van az, hogy az ő társulata legnagyobb részt kezdőkől állott s gyakorló szini iskolává alakította át a debreczeni színpadot. Ha azután véletlenül az a kezdő fejlődött annyira, hogy már a közönség megszerette, az igazgató ezzel mit sem törődve, ha pár forint fizetés emelést kért, nem adja meg, felbontja szerződését. Műsora ellen állandó volt a panasz. Előadásai, különösen a mult szezomban botránnyossáig rendetlenek s élvezhetetlenek voltak. A közönség zugott, bosszankodott, de ezzel mit sem törődve, a színügyi bizottsággal, a közönség mulattatására, újabb bizalmat szavaztatott magának. Vendégeket már a kényszerűség hatása alatt hozott. Megunták rossz műsorát, előadásait, néha még a bérlők sem mentek el, így tehát kénytelen volt vendégeket hozni s vagy kijátszva a bérlőket, szünetben léptette fel, vagy pedig felemelte a helyárakat 50%-al.

Épen a napokban olvastuk egyik kassai lapban, hogy az ottani színház igazgatója milyen kiváló gondot fordít az ifjusági előadásokra. Valjon Komjáthy gondol-e erre. Pár év előtt még rendezett egy-két ifjusági előadást, de amult évben egy sem volt De minnek is. Hiszen azok ugy sem jövedelmeznek. Több jövedelmet hoznak az operettek, a szemérmetlen, erkölestelen darabok.

Mert hiába hivatkozik pályázatában, hogy az ilyenféle darabokat lehetőleg nem hozza műsorra, ez csak afele üres kijelentés, amelyet Komjáthytól megszoktunk. A mult nem ezt bizonyítja. A debreczeni színpad Komjáthy működése alatt meleg ágya volt a léha, erkölestelen daraboknak, azoknak, melyekből sem okulást, sem hafiaságot nem meríthetett a közönség. Csak Komjáthy adatta elő pl. a Felfordult világ című léha ostobaságot. (Persze olcsó volt a darab! Pár forintért megszerezte az előadási jogát).

De ha már jó előadással, pompás műsorral nem viszonzta Komjáthy azt a pártfogást, melyben a közönség részesítette, más uton igyekezett e valami áldozatot hozni? Ezt sem tette, Jótékonyágáról itt mit sem tudnak.

A szerződés 25. pontja azt mondja, az igazgató köteles minden színidényben a színházi nyugdíjintézet javára két, a városi tisztviselők nyugdíjalapja javára pedig egy bérletszünetes előadást rendezni.

Ebben a pontban foglalt kötelezettségének egyetlen egyszer sem felelt meg, mert ilyen jótékony előadásokat egyszer sem rendezett. S csudálatos, a színügyi bizottságnak nem jutott eszébe, hogy a szerződés erre a pontjára figyelmeztesse s a szerződés szegését felelősségre vonja.

Ilyen volt Komjáthy eddigi debreczeni

működése s ezek után még mindig ragaszkodik a bizottság s a tanács Komjáthyhoz.

A közönségnek Komjáthy nem kell, megelégette működését, de meg különben Komjáthy is kijelentette, hogy nem marad Debreczenben, — ezt a kijelentését a színügybizottság ülésén tette, — hát akkor miért akar mindenáron itt maradni, mikor pár komáját kivéve senki sem látja itt szívesen.

A közönség egyértelműleg Makó Lajost óhajtja, kinek működését ösmeri s a fővárosi sajtó is Makóban látja a debreczeni színház jövőjét, jelenlegi alásülyedt helyzetéből felemelését biztosítottak.

A színügyi bizottságnak s a tanácsnak elengedhetetlen kötelessége ezuttal, hogy a színházfenntartó nagyközönség óhajtásának tegyen eleget s Makónak adja oda a debreczeni színházat.

Komjáthy nem szolgált reá az újabb bizalomra s ha ismét az övé lesz a színház — amit alig merünk hinni — még jobban elbizakodik a színházi bizottságban s még rosszabb viszonyokat fog teremteni, mint eddig volt.

L. I.

NAPI HIREK.

Istentiszteletek.

Holnap reggel 8 órakor a nagytemplomban Ő Felsége a király születésnapja alkalmából imádkozik Dicsőfi József lelkész; 9 órakor a nagytemplomban Biró János s. lelkész, kistemplomban Szücs László s. lelkész, újtemplomban Sáfrány Lajos s. lelkész; ispo-tálytemplomban Kovács Zsigmond s. lelk. Szegényházban: Hajdu Zsigmond püspöki titkár.

A király születés napja.

Holnap, vasárnap ünnepe lesz az országnak. Szeretett királyunk születésnapját ünnepeljük meg. Debreczenben e napon hálaadó istentiszteletet tartanak az összes felekezetek templomában. Az ev. ref. nagytemplomban tartandó hálaadó istentisztelet a következő sorrendben tartják meg:

1. Megnyitó gyülekezeti ének: (37. dics. 1. vers, felállással)

Jövel szent Lélek Ur Isten!
Töltsd be sziveinket épen;
Mennyei szent ajándékkal,
Szívbeli szent buzgósággal. —
Melynek szentséges ereje,
Nyelveket egyező hitre,
Egybegyűjtve sok népeket,
Kik mondván így énekeljenek:
Aleluja! Aleluja!

2. Fohász, Oláh Károly zenetanártól, énekli a „Petőfi dalkör.”

3. Gyülekezeti közének: (LXI. zsoltár 5, 6. vers.)

5. v. Naphoz napok adassanak
A királynak!
Nagy sok nemzetségekre
Sokasítsd esztendeit,
Nyujtsd életét
Végzetlen időkre,

6. v. Országá érjen sok időt,
Isten előtt!
Szép csendes bekességben;

Igazságodnak hivsége,
Elővigye
És őrizze kegyesen.

4. Ima, tartja : Dicsőfi József ev. ref. lelkipásztor.

5. „Hymnus“ Kőlcsey Ferencztől, éneklő a „Petőfi dalkör“ (felálással.)

6. Gyülekezeti végének : (220. dicséret 7 vers.)

Áldd meg Ur Isten! a népeket,
Melyek e magyar hazában
Találtak meg nyugvó helyöket,
Fejedelmök árnyékában.
Tartsd meg e haza békességét,
Nyelvét, határit, törvényét,
Oltalmazd ennek épségét,
Mint a te szemeid fényét.

Az orgonakiséretet és egyházi énekeket Nagy András ev. ref. énekvezér, a „Petőfi dalkör“ darabjait Fentzl Rudolf karmester vezeti.

Kossuth Ferencz a tiszalöki kerületben.

A Debreczen adta hírül, hogy Kossuth Ferencz, pártunk nagynevű, szeretve tisztelt vezére, a hű magyar nép zászlójának a körülrajongott zászló-tartója, eljön közibünk is. És pedig rövid időn belől lelátogat a tiszalöki kerületbe, a hol a párt dr. Pap Zoltán budapesti koszorus költőnkkel indul a választási küzdelembe, a melyben a kerületnek régi jó hírét, becsületét kell visszaszerezni. A kerületben megindult már a mozgalom és határozatok történtek, hogy dr. Pap Zoltánnak ajánlják fel, mint Kossuth-párti követnek a mandátumot. Ezen általános jelölő gyűlést melyen az egész kerület függetlenségi polgárai résztvesznek, Tisza-Lökön tartják meg rövid időn belől és ezáltal csak röviden jelezzük, hogy illetékes helyről nyert értesülésünk szerint eme jelölő ülésre Kossuth Ferencz is lejön és így a kerületbeli magyarságnak alkalma nyílik személyesen megösmerni a szeretett vezért, a Kossuth Lajos kiváló fiát.

Pontosság a városházán.

A debreczeni városházán sohasem volt valami nagy a pontosság. Nagyon nehezen jutnak dülőre az egyes ügyek, mert mindenben a maradás a fő. — Mintegy három éve annak, hogy bizottságot alakítottak a Hortobágy jövedelmezésének fokozására. Nos hát, hosszú idő után végre ma összeül ez a bizottság. Jó előre tudjuk, hogy határozatuk lesz, hogy határozni fognak, de mikor, majd bizonyára újabb három év múlva. Pató Pál mondása lebeg a bizottság szeme előtt: Ejh! ráérünk arra még. Ilyenformán majd csak megéri unokáink, hogy ez a bizottság hoz majd valami végleges határozatot, melynek végrehajtását aztán talán eszközlik majd a jövő században.

Hírek az anyakönyvi hivatalból.

A helybeli állami anyakönyvi hivatalnál a hét folyamán házasságot kötöttek: Gulácsi Sándor — Kiss Zsófia, Berg Miklós — Ollinger Erzsébet, Balogh József — özvegy Pál Jánosné szül. Rác Zsuzsanna, Takacs Imre — Terebesi Erzsébet, Szűcs Ferencz — Horváth Julianna, Major Mihály — Mácsi Erzsébet, Szálka István — Deak

Piroska, Mester Sándor — Tokai Julianna, Barna Kornél — Kenyeres Eszter, Engel Herman — Vitriol Háni. Összesen 10 pár. Ugyanezen idő alatt a következő halálzási eseteket jelentették be: Kovács Eszter 8 hónapos csecsemő bélsur, Gyönyörű Julianna 5 hónapos csecsemő gyengeség, Knesis János 15 napos csecsemő tüdőhur, Pataki Mária 4 hónapos csecsemő bélsur, Csurka János 16 hónapos csecsemő agyburoklob, Karczagi Szabó Sándor 82 éves napszamos aggság, Papp Mihályné született Tóth Julianna 33 éves háztartásbeli tüdőgümökör, Nyiri Eszter 51 éves napszamos Brightkór, Horváth Veronka 7 éves tüdővész, Baranyi Eszter 9 hónapos csecsemő bélsur, Molnár Kálmán 10 éves gyermek szervisziv-baj, Rózenfeld Dezső 29 éves korcsmáros agyhártyagyulladás, Seszták János 58 éves ny. mozdonyűtő tüdőagulat, Kézér János 19 hónapos csecsemő bélsur, Lux Mór 32 éves ügynök tüdővész, Tóbiás Piroska 4 hónapos csecsemő bélsur, Fuchs Andor 1 hónapos csecsemő gyengeség, özv. Gulyás Andrásné született Bartha Erzsébet 65 éves háztulajdonos nő aggkór, Nagy Mihály 16 hónapos agykörlob, Harzányi Julianna 2 éves gyermek veselob, Gacsárdi Mihályné született Szabó Zsuzsanna 46 éves háztartásbeli tüdővész, özv. Krausz Izraélné született Stein Sára 98 éves hitközségi ápoló aggkór, Kovács József 9 hónapos csecsemő tüdőlob, Füzesi Sándor 57 éves napszamos gyomorrák, Nagy Elemér 11 hónapos csecsemő bélsur, Nagy Gyula 15 hónapos csecsemő bélsur, Dobiász János 1 hónapos csecsemő veleszületett gyengeség, Törös László 13 hónapos csecsemő aggkór, Friedmann Bernát egy hónapos csecsemő bélsur, Ocsai Gyula 15 hónapos csecsemő tüdőgümökör, Altman Róza 51 éves házicseled gyomorrák, Zelizi István 43 éves napszamos tüdőgümökör és egy kalvaszületés. Összesen 34. Minthogy továbbá ugyanezen idő alatt összesen 38 születési eset (köztük 15 fiu, 23 leány) jelentetett be, úgy a születési esetek 4-el multak felül a halálzási eseteket.

Kié lesz a színház?

A színügyi bizottság a halogatások után végre elhatározta, hogy ülést tart s eldönti a jelentkező pályázók közül kinek adja oda a színházat. A bizottságnak eme fontos gyűlése e hó 21 én szerdán délután 4 órakor lesz a városháza közgyűlési termében. A színház bérbeadásán kívül még egy tárgya van a gyűlésnek: az intendatura tanulmányozására kiküldött bizottság terjeszti be jelentését.

A győztes Celsius.

Tudvalevőleg sok ember van, aki a pokoli melegben arra is ráért, hogy a Celsius, vagy a Réaumur hőmérője mellett harszoljon. Mind a két pártnak megvannak a maga legyőzhetetlen argumentumai, bár ha abban békességesen megegyeznek, hogy szörnyű meleg van, akár Celsius, akár Réaumur szerint. De mivel mégsem igazságos dolog, hogy az emberiség egyik része 35° C. melegben szenvedjen, amikor a másik párt csak 28° R. melegen érez, a belügyminiszter most rendeletben akarja legalább a hatóságot arra szorítani, hogy ha már egyenlően izzadnak a melegben, egyenlően mérjék is azt. A miniszter föl hívja az összes hivatalokat, kórházakat, fürdőket st., hogy akkor, ha a Réaumur-főle hőmérők a használatra alkalmatlanokká válnak, újabb Celsius-féle hőmérőket szerezzenek be, hogy így a jelzés egységessé váljék.

A városházáról.

Vecsey Imre tanácsnok, t. b. főjegyző ma kezdte meg egy hóig terjedő szabadságidejét.

Komjáthy és a pozsonyi színház.

Komjáthy igazgató hivatalos szócsöve az U. D. F. U. reggeli számában megegyezik ama hírünkkel, melyben tudtul adtuk, hogy Komjáthy igazgató Debreczenben nem érezvén lába alatt olyan biztosnak a talajt, a pozsonyi két nyelvű színházért is pályázott. Mi e fél hivatalos czáfolattal szemben is fenntartjuk eme hírünkkel, melynek valóságáról újabb is meggyőződünk, valamint azt is, hogy Komjáthy, ki lehet ugyan jó hazafi, mit mi is el hiszünk, magyar és német nyelven írott folyamodványt adott be. Mi is meritjük olyan, illetékes helyről értesülésünket, mint lapársunk. Hiába az illetékes helyről már t. i. az igazgató egyik barátjától nyert értesülés, mi meggyőződünk, hogy Komjáthy pályázott a pozsonyi színházra. Adja Isten, hogy elnyerje! A debreczeni közönség szívből óhajtja, hogy Komjáthy pozsonyi direktor legyen.

A Zion egyleti tagok szives figyelmébe.

A Zion egylet t. tagjai ezton is felkérnek, hogy az izr. nagytemplomban f. hó 18 án d. e. 10 órakor tartandó hálaadó isteni tiszteletre megjelenni sziveskedjenek.

Az apja helyett a fia.

Debreczenhez közel eső egyik kis községben történt a következő eset: Egy P. István nevű özvegy szabómester megkérte a község legszebb leányát, V. Juliskát s mivel jómódu ember, ha öregecske is már, a szülők nyomában elfogadták őt vejüknek. Mikor elérkezett az esküvő napja, a vőlegény a fényes nász néppel ment át a menyasszonyi házhoz. De amikor az anya könyvvezetőhöz akartak indulni, a menyasszonyt sehol sem találták. Hosszu keresés után ráakadtak a szomszéd ház kutjában, ahol a félig leeresztett vödörben felakadt hajjal, ajultan lógott a vízben. Mikor magához tért, egyre azt hajtogatta, hogy öreg embernek nem lesz a felesége. A násznép széteszlott, de egy hét múlva ismét egybegyűlt, mert akkor a szabómester — János fia tartotta esküvőjét a szép Juliskával.

Iskolai értesítés.

Az á g. h i t v. e v. elemi iskolában a beiratások folyó év szeptember hó 2-3. napjain fognak megtartatni a Miklós-utcai 3. sz. a. levő iskolai helyiségben. Főlkértenek a tisztelt szülők, hogy tanköteles gyermekeiket a jelzett napokon d. e. 9-12 óra, d. u. 3-5 óra között beiratni el ne mulasztják. Tandij egy egész évre egyházi adófizetők részéről 8 korona, egyebektől 12 korona. A tandijon kívül a felvételnél 50 fillér fizetendő értesítőre és tanítói nyugdíjra. Vagyontalanok tandij elengedésért folyamodhatnak. Az iskolai év szeptember hó 4-én veszi kezdetét istentisztelettel. Debreczen, 1901. aug. 17. Materny Lajos, főesperes, iskolaszéki elnök.

A közönség figyelmébe.

Az „Országos gazdasági munkás és cseléd segély pénztárt illető hozzá járulási díjjak összeírásai és követési lajstroma” teljes elkészülvén, a m. kir. földmívelési miniszterium 121002/900 eln. számú rendelkezésének 7 §. a értelmében folyó évi aug. 10 től kezdve a városi adóügyosztály adó-követői helyiségében 8 napon át közszemlére fog kitüntetni, hol az érdekeltek a hivatalos órák alatt azokat megtekinthetik, Debreczen 1901. augusztus 16. A városi adóügyosztály.

A koma.

Az „U. D. F. U.” ma reggeli száma hozza a következő ugorkaidénybeli szenzációt:

Egy uri hölgy balesete. Ma délelőtt 12 óra után, a mikor a körösmezei vonat Debreczenbe ért, nagy riadalom támadt a vasutnál. Az egyik első osztályú kocsiiban hirtelen rosszul lett és össze-rogyott egy előkelő lengyel uri hölgy, a ki Premizsliból utazott Debreczenen keresztül Budapestre. Az uri nőt Rózsa Mór dr. részésette orvosi segélyben s nagy nehezen eszméltre hozta. Az uri hölgy súlyos betegen utazott tovább **komája kíséretében.**

No, ha a koma is ott volt: akkor nyugodtan alhatunk. Valószínűleg nem éri ő nagyságát újabb **vasuti baleset.** Ugy ha megesis is valami baj, bizonyára gondja lesz rá, hogy ki ne szerkeszszék!

A debreczeni közigazgatási tanfolyam igazgatója.

A debreczeni közigazgatási tanfolyam vezetésével a miniszter újabb két évre Weszprény Zoltán vármegyei főjegyzőt a tanfolyam eddigi vezetőjét bízta meg.

Meggyilkolt földbirtokos.

N.-Dobosról írják, hogy Levelek szabócsmegyei községben Sihe földbirtokost saját munkásai meggyilkolták. A napszámások nem mentek oda dolgozni, hová a gazdájuk rendelte. Emiatt azt üzent nekik a földbirtokos, hogy egy koronát lefog a bérükből, ha nem engedelmessékednek. Amikor még így sem fogadtak szót, a földbirtokos kiment közéjük a tanyára. — A napszámások megkérdezték tőle, hogy csakugyan lefogja e a koronát. Sihe azt felelte, hogy lefogja, mire egy napszámós fejbevágtá. A földbirtokos gyorsan el akart hajtatni, de rátámadtak s valaki szivenszurta egy vasvillával. A földbirtokos rögtön meghalt. — A gyilkosokat a csendőrök összefogdosták és a főszolgabíróhoz kísérték. A főczinkost sokáig faggatta a főszolgabíró s azt mondta neki, hogy legalább tíz évet kap a gyilkosságért.

Instálom, — felelte hidegvérrel a gyilkos, — Illaván is csak olyan édes kenyeret sütnék, mint Besennyődön. Aztán meg az illavai semmibe sem kerül.

A földbirtokos meggyilkolásában részes napszámások elein'e tagadni próbáltak, de mikor a gépész és fűtők rájuk vallottak, abba hagyták a tagadást.

Pénzváltás az Osztrák-magyar banknál.

A m. kir. pénzügyminiszter, a váltási szolgálatnak az Osztrák-magyar bankra leendő átruházása tárgyában a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Hirdetmény,

a pénzváltási szolgálatnak az Osztrák-magyar bankra való átruházása tárgyában.

Az Osztrák-magyar bankkal, a bankalapszabályok 55. cikkje alapján létrejött megállapodás folytán, az ez időszerint az állami pénztárak és váltópénztári teendőkkel megbízott kir. adóhivatalok által ellátott egész pénzváltási szolgálat 1901. évi szeptember hó 1 től kezdve az Osztrák-magyar bankra ruháztatik át.

Ettől a naptól kezdve tehát a váltási szolgálatot kizárólag az Osztrák-magyar bank fogja az állam számlájára teljesíteni és pedig budapesti főintézeténél, valamint **debreczeni, eszéki, fiúmei győri, kassai, kolozsvári, nagyszabeni, pozsonyi, szegedi, temesvári és zágrabi fiókintézeténél.**

Az említett pénzügyintézetek váltási kötelezettsége tartalmilag ugyanaz, mint aminő a váltási szolgálatot jelenleg teljesítő állami pénztáraké, és a váltást a bankpénztárak az állami váltópénztárak részére fennálló ide vonatkozó szabályok szerint fogják teljesíteni.

A m. kir. pénzügyminisztérium fenntartotta magának, hogy a mutatkozó szükségnek megfelelő mérvben állami pénztárakat és hivatalokat, figyelemmel meglévő pénzkészletekre, valamint esetleg kiadandó ide vonatkozó külön rendeletekre, váltások teljesítésére kijelölhessen.

Szintugy jogában áll az Osztrák magyar banknak, hogy ily váltásokat, az általa észszerűnek vélt terjedelemben, a fentebb felsoroltakon kívül még más bankintézeteknél is teljesíthessen.

Ezek a helyek annak idején közzé fognak tétetni.

Budapest, 1901. évi aug. hó 10-én.

A miniszter helyett:

Graenzenstein s. k.
államtitkár.

Kánikulai hír.

A Kassán megjelenő „Felvidéki Munkás” című lap legutóbbi számában azt a hírt olvassuk, hogy a debreczeni VI. kerületi állami kulturmérnöki hivatal ajtaján a következő felírás látható: „Házalóknak, kol-dusoknak, ügynökök, kintornások és zsidóknak a hivatalba belépni ki-botó-zás terhe alatt tilos.” Az idézett laptárs nem tudjuk honnan merítette ezt a kacsának sem igen beváló kánikulai hírt, de megnyugtathatjuk, mert a megnevezett mérnöki hivatal ajtaján ilyen felírás **nincs** így az nem is olvasható ott.

A villám és a kártyázók.

Tapoleczán tegnap nagy zivatar volt, amelynek majdnem végzetes következményei is lehettek volna. A villám becsapott ugyan a Wolf féle kávéházba, amely, ünnepnap lévén, zsufolásig telve volt. A villamos vezetékén át szabadult ki a menykő, s en-

nek köszönhető, hogy nagyobb baj nem történt, minthogy a légnymás folytán néhány kártyázó a falhoz vágódott.

Köszönetnyilvánítás.

A debreczeni asztalos ifjságból alakult műkedvelő társaság által f. évi aug. 3-án a Margit fürdőben tartott, jótékonyezelu előadás tisztajövedelméből a városi rendőr főkapitányság útján 20 koronát vettem fel a debreczeni illetőségű róm. kath. vallásu, árvagyermekök között f. év december hóban leendő kiosztás végett. Ezen nemes tettért a megajándékozandó árvák nevében Istentől bőséges jutalmat kérek és halás köszönetet mondok. Debreczen, 1901. aug. 9 én. Dr. Wolafka Nándor. v. püspök, prépost-plébános.

A „Dongó.”

A „Dongó” e heti száma kitünően szerkesztve változatos és érdekes tartalommal jelent meg Székely Imre szerkesztésében. A „Dongót”, mely ma már nagy elterjedtségnek és pártfogásnak örvend, ajánljuk a közönség figyelmébe.

Nyilatkozat.

„Ezen szénsavas víz, mint üdítő ital igen kiválik, de főleg oly esetekben, hol szénsavas vizek gyógyezelökből javalva vannak, sikerrel alkalmazható és kitünő szolgálatot tesz.” Dr. Blum Ödön, m. kir. belügyministeri s. titkár, a Vaskovits vizgyógyintézet rendelö orvosa, Budapest, I., Városmajortecza 64.

Nyilatkozat.

Mintán én a szolyvai vizet kitünő gyógyhatásának tapasztaltam, azt mint eddig, **nyg ezentul is szivesen rendelem.**

Dr. Markó László
Miskolcz.

A szolyvai ásványviz kitünő üdítő ital a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

Szinügy.**A szinigazgató választáshoz.*)**

(Levél a szerkesztőhöz.)

Tegnap egy beválasztott közgyűlési tag, elég energiával — a következő néhány szót mondta nekem: „**Ö n ö k b e s z é l n e k — m i p e d i g v á l a s z t u n k.**” Ez a közgyűlési tag ur, a Komjáthy párt egyik tényező vezére, jóbarátja és ebből kifolyólag természetesen kortese is.

Ennek a fentemlitett mondásnak olyan bántó, olyan nyomasztó értelme van. Ennek hatása alatt úgy érezhetjük magunkat, jelenben még nem is beválasztott bizottsági tagok, mint a lánczra vert sas, melyet csak azért nem eresztenek szabadra — hogy a sakálok jól lakhassanak — Keserű az az értelem, mikor a fentartó elemet sötét háttérbe szorítják a magasabb ágra kapaszkodott magán és nem magán érdekek képviselői.

*) A bizottsági tag ur ezen megjegyzéséhez, ha nevét nálam megnevezi, megjegyzésemet én is megteszem. szerk.

Van szerencsénk a n. é. közönséget arról értesíteni, miszerint a mai naptól fogva finom zamatu valódi **chasselas rouge és blanche** csemege szálló lesz felszolgálva. — Ezeknek megizelésére számos látogatást kér

az „Arany Bika” szálloda bérlő társaság
üzletvezetője.

„Bika kávéház”

Naponta zenehangverseny.

Mert hiszen mit számít az intéző körök előtt a nagy közönség kívánsága? mit bánják azok, ha a nép tiltakozása a legmagasabb accordból száll is fel a levegőbe. — Ők választanak — mi pedig panaszkodhatunk, lamentálhatunk akár itéletnapig.

Debreczen város nagy közönsége — hiszen minden ajak azt susogja, — Makót akarja látni a színház igazgatójának. A bérlők többsége — alig várja azt a végleges határozatot, mely Makót a megérdemelt igazgató állásba megerősíti. A fővárosi lapok — minden bizonynyal helybeli szereplő körökből olyan pártoló megjegyzéseket közöl, mely csakis egyedül a Makó megválasztása körül összpontosul.

Ha Debreczen város színházlátogató közönségét megszavaztatnák, legalább 80 százalék a Makó javára esne. És mégis olyan aggódással nézünk az eredmény elé. Mert ha az egyik bizottsági tag — a szegényebb osztályból úgy nyilatkozik — mit fog mondani az a másik rész, ki eddig tüntetve minden más véleményt, lenézőleg félredobva szabadon hangoztatta döntő véleményét Komjáthy mellett.

Ebből a tett nyilatkozatból egy bizonyos fajtájú morált is levonhatunk. Olyanforma consequentiát, mely a legszomorubb képét nyújtja a jelenben divó kétségbeesztő állapotoknak. A ki nem virilis — a ki nincs benne az intéző körök tömkelegében, annak vélemény nyújtás joga nem adatik. Azoknak beszédje, fellenbevése pipafüst, mely még olyan magosra sem szállhat, hogy szagát — valamelyik ur — csak meg is érezze.

Ez az állapot hasonlít egy zsarnok házi ur önkényességéhez. A saját kedvenc eteleit találja fel csupán — a vendég néz, lámul, — végre mert nagyon éhes, beleharap a megutált ételbe, és . . . elrontja a gyomrát. A rossz gyomru ember pedig ideges; sőt haragos is, melyből aztán az a várható eredmény jön ki, hogy egy más alkalommal — minden étel a zsarnok házi ur fejéhez vágatik.

Vagyis — mi csak beszéljünk . . . majd ők választanak . . . Nagyszerű — éljen a népakarat — és a szabadelvű függetlenség.

y-n.

Inség a székelyföldön.

Válságos helyzetbe jutott a Székelyföld lakosságának nagyrésze. A tavaszi hónapok szárazsága hátráltatta a mezei termények fejlődését, a nyári viharok és felhőszakadások tönkretették a kicsi termést is. A learatott kalangyákat szétszórta az orkán, máshol eséplés előtt a mezőn kiczikáltak a rozs és búzaszemek. Alantabb helyeken, az Olt és annak mellékfolyói mentén hetekig állott víz alatt a szántó és kaszáló, a hegyek alatti falukat megrongálták a lerohanó patakok. A nép éjszakákon át

virrasztott, padlásra menekült gyermekeivel és állatjaival együtt.

A közlekedés fennakadt a szomszédos faluk között is. Az árvíz a hidakat elvitte, a vasutat megrongálta. Brassó, Sepsziszentgyörgy és Csíkszereda között a vasuti közlekedés napok óta szünetel.

A vihar tönkretette nagy vidékeken a gyümölcstermést is. Egész fákat tört ki s falokon a házakat, kapukat, kerítéseket megrongálta,

A nép igen sok helyen kétségbeesztő nyomornak néz elébe, betevő falatja nincs. Hitelt már nem kap, mert szegény, már minden hitelét kimerítette. Munkáját nincs kinek kínálja, Oláhországba is hiába megy, ott nincsenek jobb viszonyok, de nem is kell odaát a székely munkás, elég eltartani való szegénye van Romániának is.

Isten a megmondhatója, mi lesz ezzel a néppel télen.

A kormány talán elengedi a károsultak adóját, de ki ad kenyeret az éhező családoknak? Más vidékeken inségmunkával. Könyör adományokkal segítették a népet, a székelyeket sohasem gyámolították. Az alamizsnát sohasem kérte, talán el sem fogadná, büszkébb annál. Nem is volna jó dolog erre szoktatni, de munkát adni kell a nyomor enyhítésére, a letiltott erdők egy részét most meg kellene nyitni, a vasutépítést is egy darab helyen meg kellene kezdeni.

A folyók szabályozását is munkába kellene venni. A kormány milliókat áldoz pompás, szép hidakra s itt a székelyföld több százezernyi lakossága állandóan retteg és szenved a vadvizek dulásai miatt.

Nagy terveik közepette gondoljanak a Székelyföldre, a melynek népe százféle csapás terhe alatt görnyed, pusztul, de hallgat, mert még mindig bizik az anvamzetben, reménykedik sorsa jobbrafordulásában.

Halottak a szakadéokban.

Valóban elgondolkozni való tünet, hogy az emberiségben minden, amit egyszer megpróbáltak, vagy amibe egyszer belefogtak, általánosságban vagy szórványosan, de előbb-utóbb elfajul.

Nem kell messzire menni, — gondoljunk csak az ivásra. A jó ital kellemes és hatásában ártalmatlan, ha mértékletesen élvezed, s ime: hány ember lesz rabja az alkoholizmusnak! Ott van a kártyajáték. Szelidarezú öreg anyókák ártatlan paciencékártyát rakogatnak ki az ódivatú asztalkán, ahogyan ott ülnek mellette kemény, fehér

főkötőcskéjükkel a rojtos karosszékben. S ime: hány uri gavallért, hány embert, hány családot tett már tönkre, koldússá, földönfutóvá a kártyaszzenvedély!

A szerelem mily édes, drága alkotmánya a szeplőtlen anyatermészetnek! És ime, hány roncs jár-kél az utcán, hányat tologatnak enyhe éghajlat alatt levő üdülőhelyeken, akik mind-mind az elfajult szerelem áldozatai és gyászos emlékeztetői. A tudomány minő hatalmas fegyvere az embereknek, akik általa teremtették ezt a mai kort azzá, a micsoda. És, — lám, hány örültje, mennyi száználmas futóbolondja volt már, van és lesz még a tudománynak!

De talán semmiben sincs legalább ez idő szerint, akkora és oly kézzel fogható, szembeötölő elfajulás, mint éppen a sportban. A sport mint testedzés, határozottan előnyére válik a szervezetnek, amelyet meg-edz és erősít. És mégis, mennyi nyomorékja van a különféle sportoknak! Hányan visznek valamely sportot tulzásba, ezzel nemcsak profanizálva magának az illető sportnak testedző, egészséges voltát, hanem egyuttal tönkretéve magukat is, elernyesztve izmaikat, megrongálva egész szervezetüket. Sőt bönává, testi nyomorékká téve nem egyszer magukat.

Mostanában nem is egy, vagy kettő, de egész kis csomó turista-szerencsétlenségről kellett hirt adniok a lapoknak. Inteligens, többnyire jómódu, vagy jobballásu uri emberék, akik az esztendő tiz hónapján keresztül minden idejüket arra fordították, hogy maguknak s hozzátartozóiknak minél kellemesebbé s kényelmesebbé tessenék az életüket, ilyenkor nyáron turista-ruhát vesznek magukra, szöges bakkancsot huznak a lábukra, és hosszú, hegyesvégű hegymászó botot razadván a kezükbe — ucczu! — nekiszaladnak a legmagasabb és legnehezebben megmászható hegyóriásoknak.

Csak egy félrelépés, csak egy parányi megesuzamlás, és a hegymászó bakancsotul, mászóbotostul menthetetlenül lebukfenczezik a félelmetes magasságból, a szikláról, a biztos halál torkába, a mély hegyszakadékba. Összetöri-zuzza magát; vége, meghal. Hiába sir utána az özvegyen maradt szerető felesége, hiába sirnak az árva; a férj, az apa, a családfő nem jó vissza többé onnan az Alpesek, Kárpátok fölséges hegyszakadékaiból. Csak holtan, ha ugyan hozzá bírnak férni valahogy.

És miért halt meg ilyen nyomorult módon az a derék, becsületes ember? Aki nek meleg otthona, kellemes élete, nyugalma, boldogsága, mindene megvolt, meglehetett volna odahaza; aki élhetett volna ki tudja meddig, zavartalan békében, kellemes szórakozások és hasznos munkálkodás között, ha vesztég marad körében, vagy ha legalább azzal beéri, hogy a kevésbé életveszélyes hegyoldalokon áldozzon turista-szenvedélyének. Nem, neki szegénynek a legveszedelmesebb sziklák tetszenek; neki havasi gyopár kell, hogy utánakapjon s odaveszzen. Hát egészséges dolog ez? Hát

3 frt 65 krig, valamint állandóan a legújabb fekete, fehér és színes „Henneberg selymek“ 65 krtól 14 frt 65 krig — méterenként — sima, sávos, kockázott, mintázott damastok stb.

Ményasszony selyem	65 krtól	—	14 frt	75 krig
Selyem-damaszt	65	—	14	75
Selyem-kelmék öltönyöknek 8 frt	65	—	42	75
Selyem-foulard nyomtatással	65	—	3	65
Báli-selyem	60	—	14	65
Selyem-grenadia	80	—	7	65

méterenként portó és adómentesen a hához. Mintak postafordultával. Schweiczba kétszeres levélpostá.

G. Henneberg, selyem gyáros, Zürich

[cs. és kir. udvari szállító.]

Foulárd selyem 65 krtól

egészséges az ilyen sport, amelynek mind-egyre áldozatokra, emberéletre van szüksége? Hát egészséges emberek azok, akik, holott önmagukkal, családjukkal s a társadalommal szemben még kötelességeik vannak — mineent otthagya, semmivel sem törődve, rohantak el, föl a hegyekre, meredek sziklákra, csak minél magasabbra, hogy aztán annál magasabbról és annál nagyobb mélységbe zuhanhassanak alá. Szegények! Ők is a tulhajtott szenvedély örök áldozatai. Éppen úgy, mint az ital, a kártya, a szerelem, a tudomány s más egyebek körül elfajuló szenvedélyeknek a rabjai.

Csak hogy amíg emezeket szellemileg, erkölcsileg, anyagilag, vagy szervezeten előbb tönkretesz, rommá rombolja a maguk szenvedélye: nekik a szegény, bátor, könnyelmű hegyászoknak megvan legalább az az „elégítélük“, hogy egészségesen halnak meg, mikor lezuhannak.

De hogy ez minő furcsa elégítél, arról a hátramaradt özvegyek és árvák, vagy gyászborult édesanyák beszélhetnek a legékesebben.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Eckmann-Chatriantól.)

Fordította: **Ifjabb Mórcaz Pál.** 24.

Minckutánna a nagy Fürsztnek és Czebedének is a Kapuczinus-utczába szólott a kvártélyczedulája, tehát együtt indultunk oda és még örülhettünk, hogy ebben az idegen nagy városban nem hanyattunk szét.

Először is Fürszt talált haza. megkopogtatta az ajtót, mert már bevolt zárva. Majd én is megtalálom a kvártélyomat. Itt még két ablak világított. Nyitva volt az ajtó is. A sötét folyosóra belépve, friss sütésű kenyérszag ütötte meg az oromat. Czebede még tovább ballagott. Én nagyot kiáltottam!

— Van itthon valaki?

És ugyanekkor fent a lépcsőn egy öregebb asszonyka jelent meg, aki a magasra tartott gyertyával bevilágította a folyosót.

— Mit akar? így szólított.

Megmondtam, hogy mi járatban vagyok, Felmutattam a kvártélyczedulát. Mire ő lejött és megnézve az irásom, németül így szólított:

— Jöjjön! Gyerünk!

Tehát felbiczigtem a lépcsőn. Menetközben a nyitott ajtón egy pékműhely tünt a szemembe. Két derékig mesztelen férfi dagasztotta a sütőszobában a tésztát. Innét származott tehát az a finom, friss sütésű kenyérrillat. Pékmesterhez szállásoltak el. Valószínűleg az öreg asszony is azért virasztott még, rész jutott a dologból neki is. Különbösen is könyékig felvult gyürkőzve. Fekete szalagos fejkötőt viselt. De bánatosnak látszott az arca. Meglehető nagy szobába vezetett fel, melyet barátságos cserépkályha melengtetett. És hivogatólag daga-dozott a vendégágy.

— Későn érkeztek meg? szólított az asszony.

— Igen! Noha egész nap masiroztunk. feleltem, de az éhségtől, fáradságtól csak úgy szédelgek.

Reám nézett az öreg asszony. Nagyot sohajtott:

— Szegény gyermek! Szegény gyermek!

Aztán oda tessékelt a kályha mellé és parátságosan kérdezgett:

— Ugy-e bizony fáj a lába is?

— Igen! Jó harmadnap óta.

— Akkor iziben vesse csak le ezeket a czudar-bakkancsokat, itt egy faczipő, monda, jövök mindjárt. És az asztalra letevén a gyertyatartót, kiment. Eközben neki vetkőztem. A lábom egész hólyagosra felvult törve.

Istenem . . . Istenem, így sohajtoztam, már hogy tudtam ezt kibírni? Talán jobb is volna, ha meghalnék? Utközben százszor is kinezott ez a gondolat, de még ennyire erőt nem vett rajtam, mint épp itt e meleg, barátságos tűzhely mellett. Elhagyatóságom, boldogtalanságom és kimerültségem annyira megtörttek, hogy kívántam a halált, Vajha örökre elaludnék. Még a Katiczám, a Gretel néni, a Gulden ur szeretete is közönyössé vált előttem.

Nyomorultabb voltam a gazdátlan kutyánál.

Amig én így nyomoruságosan tépelődtem, nyílt az ajtó. Szürke fejű, nagy erős férfi köszöntött be. Az egyik a két pékmunkás közül, akit már a nyitott ajtón keresztül láttam volt. Most már inget öltött magára s nagy kancsót, két poharat hozott a kezébe.

— Jó estét, köszöntött, engemet szemügyre véve.

Bólintottam a fejemmel. A férfit nyomon követte az öreg asszony, egy széles facsöbröt hozott. Odatette a székem mellé az edényt, mondván:

Meglátja, ettől a kis lábfürdőtől egész felüdül.

Egész elérzékenyítettek. Tehát mégis kerülnek tisztességes emberek. Midőn a harisnyámat levetettem, a nyitott hólyagoktól egész vérbe borult a lábam. És a jó öreg néni ismét sopánkodni kezdett.

— Szegény gyermek! Szegény gyermek!

De a férfi is megindultan kérdezte tőlem:

Mely tájról való ön?

— Lotharingiából. Pfalezburg városából.

— Ejh! ugy! és megcsóválta a fejét a koros férfi, ki figyelmeztette a feleségét: Siess anyjuk. Hozz egy kis kalácsot, addig a fiatal barátommal kociztunk egy pohár bort. Aztán pedig nyugton hagyjuk, hadd pihenje ki magát.

(Folyt. köv.)

Nyilttér.

Az ezredéves kiállítás orvosi juryje a

a Ferencz József keserűviznek

valamennyi hasonnemű viz között, egyedül ítélte a Nagy Milleniumi érmet, továbbá egyedül tiszteltette meg ő Felsége által egy legmagasabb kitüntetéssel. A Ferencz József keserűvizből minden rendszeres adag egy boros pohárral reggel éhgyomorra véve elégséges.

A legjobb és legegészségesebb
üditő-ital,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognackal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű
vegyülekét ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legfinább égetett
SÁVANYÚ-KVÍV

oltja a szomjat, hűsít és felfrissít egyaránt. - A legjobb szesz a szűrtől hűsítő hatással ellen.

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész Neunkirchenben Alsó Ausztria, az anti-rheumaticus és antiarthritikus vértisztító theak feltalálójának. Köszvény és rheuma izmus elleni vértisztító.

Ha itt a nyilvánosság elé lépek, azért történnék, mivel első sorban kötelességemnek tartom Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben szolgálataiért, melyet vértisztító teája által kínzó rheumatizmus szenvedéseimben teljesített, köszönetemet kifejezni és aztán, hogy másokat is, kik ezen irtózatos betegségbe esnek, eme kitűnő teára figyelmeztessen. A kínzó fájdalmakat, melyeket minden idő változtatásnál az összes tagjaimban szenvedtem és amelytől semmiféle gyógyszer, sem a Bádénai kénfürdők meggyógyítani nem tudott — nem vagyok képes leírni. Almatlanul hánykolódtam ágyamban, étvágyam szemlátomást elmúlt, kinézésem egészen elhomályosult és egész test-erőm elfogyott. A fenti tea heti használata után fájdalmaimtól teljesen megszabadultam — és még most is, miután már 4 hét óta nem iszom teát, egészséges vagyok, testi erőm is megjavult. Erős a meggyőződés, hogy mindenki, aki hasonló bánatmáknál ezen teánál keres menedéket, annak feltalálóját, WILHELM FERENCZ urat, úgy mint én, áldani fogja.

Kitűnő tiszteltel

(2) **Butschin-Streitfeld grófné**
alezredes neje

Kapható minden gyógyszerárban.
Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárban

Több száz kiváló orvos ajánlja:

KRISTÁLY ÁSVÁNYVIZ

Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás

Legyen mindennapi italod!

Kapható minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Sok pénzt

1900 koronáig havonta kereshetnek (esetleg mellékkeresetként) szolid, becsületes uton bármily társadalmi állásu emberek Bővebb értesítést ad „Reell 149“ sz. alatt a hirdetési iroda E. Kristoffik Innsbruck Postfach 36.

Eladó két hektoliter homoki ó bor. Értekezhetni Városházán, közlevéltárban.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerertárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Ebesi ártézi víz a legjobb legegészségesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Piacz-u. 7. sz.

Eladó vagy bérbe kiadó a postakertben 1500 □-öl föld épületekkel. Értekezhetni Timár-utca 52. sz. alatt.

9 hektoliter kertibor és 4 hektoliter Érmelléki bor eladó. Értekezhetni **Kovács Gyula** vasüzletében.

Cserébe

ohajtja adni fiát egy művelt szepesi család magyar leány vagy fiu helyett.

Gürtler Nándor
bánya ellenőr
Szomolnokhuta.

13533. szám.
tan. 1901.

Szálloda bérbeadás.

A Temesvár sz. kir. város tulajdonát képező „Rudolf koronahereceg”-hez címzett három emeletes, 94 vendégszobát magában foglaló szálloda és vendéglői épületnek a vidgató, kávéház helyiségekkel valamint a bolthelyiségekkel együtt egy megbízható és szakértő vállalkozó részére az 1902. évi május hó 1-től kezdve, 1917. évi április hó 30-ig terjedő 15 évre való bérbeadása végett **1901. évi október hó 10-ik napján d. e. 10 órakor** a városház nagytermében nyilvános ajánlati tárgyalást fog tartatni.

A szálloda épület a város legélénkebb forgalmu pontján fekszik, a színházzal kapcsolatban van és mint a város legnagyobb elsőrangú szállodája a legélénkebb idegen és helyiforgalommal bír; a város közönsége ezenkívül már legközelebb a szállodaépületben százezer korona erejéig terjedő átalakításokat fog eszközölni, úgy hogy a szálloda a legmodernebb kényelmi igényeket is képes leendő kielégíteni.

Az egyéb részletes árverési feltételek a polgármesteri hivatalban betekínthetők s kivanatra megküldetnek.

Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlattevő által sajátkezűleg aláírt zárt ajánlat, melyben pályázó magát az árverési feltételeknek alávetni köteles, bántépénzül 10000 azaz Tizez. r korona készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban csatolandó, vagy egyidejűleg a városi pénztárba leteendő.

Az ajánlatok az ajánlati tárgyalás megkezdése előtt a polgármesteri hivatalban nyújtandók be.

Temesvár szab. kir. város tanácsa, 1901. évi július hó 27-én.

Dr. Teibisz Károly s. k.
kir. tanácsos, polgármester.

Kitünő faj és csak érett

csemege szőlő

kapható

Kardos László

csemege szőlő telepéről.

Ára kilonként 25 kr.

Megrendelhető Kardos László üzletében. Telefon 113. vagy a Kardos villában Simonyi-ut 11. sz. Telefon 114. sz.

Üzlet helyiség kiadás.

Kossuth-utczán Zádor Lajos házában **Koncsek Géza** által bérelt nagy fűszeráru üzlet helyiségei 1902. Május hó 1-ső napjától bérbe kiadók.

Értekezhetni a ház tulajdonosával.

Minden külföldinél jobbak!

és olcsóbbak!

a „Debreczeni vasöntöde és géplakatosság”

aranyéremmel kitüntetett kutszivattyui, borsajtói és szőlőzuzó gépei!

Eladás egyedül a gyártelepen: Péterfia végén a hadházi-utczában.

Jencs-féle Narancsvirág-Crème.

Teljesen ártalmatlan és biztos szer szeplő, pattanások, májfoltok, bőratka (Mitesser) és más bőrfoltok ellen. Megóvja a bőrt a megrepedéstől; megszünteti az arc és kéz vörösségét. Rendesen használva, a ránczos arezbőrt simává, üdévé teszi.

Zsíros anyagot nem tartalmazván, nem idézi elő az arezbőr fényességét. **Ára 1 korona.** A hozzávaló **Narancsvirág Poudre** doboza **1 korona.** Kapható:

Jencs Vilmos

„Szt. János” gyógyszerertárban
Budapest, II., Széna-tér.
Főraktár: Dr. EGGER „Nádor” gyógyszerertára
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Bor-árjegyzék Szabó Kálmán és Testvérei

Szent-Anna pusztá homoki szőlőtelepén termelt természetes ó-borokról

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 ”
Vörös asztali 98-ról	80 ”
Nagy burgundi siller	80 ”

Palaczkokért 16 fillér letét.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos Fiai cégénél

Debreczen, Tisza palota
valamint

Geréby Fülöp utódai. Fritsch Károly,
Parti Ferencz, Bán László,
Tóth Kálmán, Czeglédy és Polgár
Váray József Félégházi János,
fűszerkeresskedő uraknál.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. Törvényszék, mint telekkönyvi Hatóságnak 4287—1901. tkv. sz. árverési hirdetménye folytán a Krasznai Ferencz es neje tulajdonát képező s a debreczeni 107. sz. tjkvben foglalt Domb utca 20. u. számú ujonnan épített házastelek **1. Aug. hó 19-én d. u. 3 órakor** a kir. Törvényszék árverési termében el fog árvereztetni. Kikiáltási ár 5606 korona, bántépénz 560 korona 60 fillér.

Hölgyek részére nélkülözhetlen. **A női szépség** Legjobb szépítő szer.

FÖLDES-féle Margit-Crème

mely vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan, és zsirmentes. Ezen világhírű arckenőcs pár nap alatt eltávolítja a szeplőt, májfoltot pattanást, bőratkát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket s az arcot **fehérré, simává és üdévé** varázsolja.

Legkitünőbb óvszer a nap és szél befolyása ellen.

Ára: kis tégely 50 kr., nagy tégely 1 frt. **Margit hölgypor** 60 kr. **Margit szappan** 35 kr. **Margit fogpép (Zahn-pasta)** 50 kr. **Margit arcvíz** 50 kr.

Számtalan elismerő és köszönőlevél. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN

gyógyszerész Arad.

Kapható minden gyógyszerertárban, drogériában és illatszertkereskedésben

Főraktár Debreczenben: Szilvási Ferencz, Tamássy K. né, Füleki Pál, Tóth B. Balázs O. Rotschnek V. E. Mihailovits I. Muraközy L. gyógyszerertárban.

Hamisítók bíróság fildőztetnek.

Csodás gyors hatása.